

Nationaal Rapporteur Mensenhandel
en Seksueel Geweld tegen Kinderen

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.nationaalrapporteur.nl

Contactpersoon
Corinne Dettmeijer-Vermeulen
*Nationaal Rapporteur
Mensenhandel en Seksueel
Geweld tegen Kinderen*
T 070 370 45 14

Ons kenmerk
9790

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 17 maart 2016
Onderwerp AO Mensenhandel en Prostitutie

Geachte Voorzitter,

Op 23 maart a.s. zal de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie tijdens het Algemeen Overleg Mensenhandel en Prostitutie over een groot aantal onderwerpen debatteren met de minister van Veiligheid en Justitie. Tijdens de technische briefing op 8 december jl. heb ik over een veelheid van onderwerpen met deze commissie van gedachten gewisseld. Ik heb dat overleg op prijs gesteld en hecht eraan de leden van deze commissie nog twee punten mee te geven.

1. *Beschikbare capaciteit bij de Nationale Politie voor de aanpak van mensenhandel*
2. *De Kabinetsreactie op het AMV rapport*

Ad 1) Beschikbare capaciteit Nationale Politie bij aanpak mensenhandel

Mensenhandel is een prioriteit voor de Nederlandse politie. Ik merk wel dat ook in het veld van de mensenhandel taakstellingen en andere prioriteiten bijvoorbeeld de aandacht voor migratie en mensensmokkel effect hebben op de beschikbare capaciteit voor de aanpak van mensenhandel. Uw Kamer vroeg hier eerder de aandacht voor via de motie Voordewind C.S. Uiteraard ben ik me ervan bewust dat de verschillende veiligheidsvraagstukken waarmee ons land zich geconfronteerd weet, vragen om een complexe afweging van de inzet van mensen en middelen, en ook andere thema's aandacht behoeven. Tegelijkertijd is het van belang ervoor te waken dat opgedane kennis over en ervaring met mensenhandel (onderzoeken) niet verloren gaat. In het verleden heb ik er reeds op gewezen hoe belangrijk het is dat bestaande expertise ter zake ook binnen de nieuw ontstane politieorganisatie blijft bestaan. Ik maak mij hier echt zorgen over en vind het belangrijk dat dit punt onder uw aandacht blijft. Op dit moment wordt voorts een onderzoek gedaan naar de impact van de verschillende vormen van mensenhandel op de Nederlandse samenleving in het kader van het Nationaal Dreigingsbeeld 2017-2021. Ik kan alleen maar hopen dat in de afweging over prioritering en capaciteit de enorme schade die mensenhandel aan mensen en de samenleving als geheel aanricht goed wordt doordacht, zodat het onderwerp wat betreft aandacht en capaciteit de plaats houdt die het binnen de Nationale Politie verdient.

Ad 2) Kabinetsreactie op het AMV Rapport

Datum
17 maart 2016
Ons kenmerk
9790

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen zijn bijzonder kwetsbaar. Over deze groep blijft mijn zorg onverminderd groot gezien de vele kwetsbare minderjarige vluchtelingen en het kritische rapport van de inspectie inzake de beschermde opvang (8 maart jl.). De inspectie beoordeelt de kwaliteit van de beschermde opvang als onvoldoende en verwacht een verbetertraject binnen zes weken. Dit traject kan niet losgezien worden van de algemene verbeteringslag die nodig is ter bescherming van deze kwetsbare groep. Ik heb in mijn rapport van 2015 uiteengezet welke stappen er nodig zijn om te komen tot een overkoepelend kindgericht beschermingssysteem om enerzijds de bescherming te verbeteren en anderzijds de mensenhandelaren op te sporen en te vervolgen. De aanbeveling te komen tot een verblijfsprocedure voor minderjarige slachtoffers van mensenhandel waarin het verhaal van het kind centraal staat speelt hierin een sleutelrol. Uw Kamer heeft dit onderzoek ontvangen. De Staatssecretaris heeft daar per brief aan uw Kamer op gereageerd en aangegeven dat hij gevolg geeft aan drie van de vijf aanbevelingen.

De Staatssecretaris doet e.a. veel positiever voor dan ik het na het lezen van zijn brief zie. Ik heb dat in de technische briefing al gemeld. Aangezien het een heel complex onderwerp is (voor mij, voor u en al helemaal voor de AMV) ga ik in deze brief heel precies in op de antwoorden:

Aanbeveling 1 neemt hij maar deels over, de tweede aanbeveling maakt hij nog niet echt concreet, en twee aanbevelingen (3 en 4) neemt hij niet over en daarmee stelt hij het belang van de twee procedures zoals die er nu zijn boven het belang van een goede bescherming van deze kwetsbare groep. Terwijl de aanbevelingen tezamen het kindgerichte beschermingssysteem vormgeven. Ik zal het u per aanbeveling verder duiden:

Aanbeveling 1

Ik ben blij dat de Staatssecretaris besloten heeft op AC Ter Apel een ketenbrede signalering te implementeren (*aanbeveling 1*). Zo wordt telkens ketenbreed bepaald of de jongere mogelijk een slachtoffer is van mensenhandel. Hij volgt echter niet het tweede deel van de aanbeveling om bij aanwijzingen van slachtofferschap op AC Ter Apel, de alleenstaande minderjarige vreemdeling *standaard te informeren* over het recht op bedenktijd van drie maanden en deze te verlenen wanneer een jongere dat wenst. Het niet standaard informeren op AC Ter Apel over het recht op bedenktijd is m.i. een internationale verplichting en mag niet uitgehold worden door de verlengde rusttijd die verband houdt met de asielprocedure daaraan gelijk te stellen. Ook is de periode die staat voor de bedenktijd (maximaal drie maanden), waaraan geen voorwaarden zijn verbonden, nodig voor een goede multidisciplinaire risicoanalyse.

Aanbeveling 2

De Staatssecretaris volgt mijn *tweede aanbeveling* om een alleenstaande minderjarige vreemdeling die mogelijk slachtoffer is van mensenhandel in de beschermde opvang te onderwerpen aan de multidisciplinaire risicoanalyse. Een risicoanalyse om te bepalen welke bescherming een jongere nodig heeft en of een jongere zijn verhaal kan doen. Hun verhaal vertellen is voor slachtoffers van

mensenhandel niet een vanzelfsprekendheid. Het heeft geen enkele zin om een jongere een procedure te laten volgen (asiel of mensenhandel) indien de experts duidelijk aangeven dat dit op dat moment zinloos is bijvoorbeeld vanwege trauma en/of ernstige bedreigingen. Indien deze experts aangeven dat een jongere niet in staat is zijn verhaal te doen dan is er de optie om de regeling van het schrijnend pad (B8.3 Vreemdelingencirculaire voor jongeren die gaan aangifte kunnen doen) te volgen. Zodra de jongere dan na behandeling wel in staat is het verhaal te doen kan deze alsnog de verblijfsprocedure in. Dit komt ten goede aan de bescherming van het slachtoffer alsmede aan de opsporing van mensenhandelaren. Ik ben blij dat de Staatssecretaris dit ook zo ziet. Het is wel van belang dat deze risicoanalyse ook op een juiste manier ingevuld wordt en dat er ook daadwerkelijk gevolg aan wordt gegeven. Niemand heeft baat bij een vrijblijvende beschouwing van risico's.

Datum
17 maart 2016
Ons kenmerk
9790

Aanbeveling 3

Als uit de risicoanalyse blijkt dat de jongere in staat wordt geacht zijn verhaal te kunnen vertellen, dan moet *dit verhaal* leidend zijn in de vraag of hij langdurige bescherming behoeft (*aanbeveling 3*). Nu is het zo dat een jongere de keuze maakt tussen asiel of de verblijfsregeling mensenhandel, waar hij ofwel met de politie ofwel met de IND praat over *verschillende* delen van zijn verhaal. Dit is onwenselijk voor de jongere, kan leiden tot secundaire victimisatie en is niet effectief om een volledig geïnformeerde beslissing te nemen op de voorliggende verblijfsrechtelijke aanvraag noch voor de opsporing van mensenhandelaren. De invoering van de procedurerichtlijn noch de ambtshalve toets waar de Staatssecretaris aan refereert, brengt hier verandering in. Mijn aanbeveling ziet erop dat het verhaal van de jongere centraal wordt gesteld. Dat hij het hele verhaal vertelt waar zowel de politie als de IND informatie uit kan filteren. Dit geeft de IND de mogelijkheid om in een eerder stadium op gronden voor asiel *en* mensenhandel te beslissen of een jongere kan terugkeren of in Nederland bescherming nodig heeft en geeft de politie de mogelijkheid om in een vroegtijdig stadium met de opsporing van mensenhandelaren te starten. Ook komt er op deze wijze meer opsporingsinformatie bij de politie, hetgeen kan leiden tot het herkennen van patronen hoe mensenhandelaren te werk gaan. Een voorbeeld hiervan betreft de Koolviszaak.

De Staatssecretaris doet deze aanbeveling m.i te makkelijk af door te stellen dat de groep mogelijke slachtoffers zelf voor asiel kiest en dat er al wel wat opties zijn om e.a. beter af te stemmen zodat het verhaal meer centraal komt te staan en mij vervolgens uit te nodigen daarover in gesprek te gaan. Ik ben bereid daarover te spreken doch blijf ik bij het standpunt dat ten behoeve van deze kwetsbare groep een integrale verblijfsregeling voor minderjarige slachtoffers van mensenhandel moet komen. Pas dan kan het verhaal van de jongere ook *echt* centraal worden gezet, neemt de kans op opsporingen en vervolgingen van mensenhandelaren toe en kan gekomen worden tot een kindgericht beschermingssysteem.

Aanbeveling 4

Mijn vierde aanbeveling ziet op het verkorten van de termijnen, zodat langdurige stress en onzekerheid zoveel mogelijk wordt voorkomen. Nu zijn er twee complexe regelingen, twee procedures waar ofwel de politie ofwel de IND leidend is, twee procedures die voor deze groep kinderen langdurige onzekerheid met zich mee kunnen brengen, twee procedures die het mogelijk maken voor jongeren om te

shoppen en te *stapelen*. Ik vind dit twee afschuwelijke woorden, maar ik gebruik ze om het beeld te schetsen. Dit systeem leidt er in de praktijk toe dat het voorkomt dat mogelijke slachtoffers veranderen van verblijfsrechtelijke procedures (*shoppen*) omdat het idee bestaat dat ze in de andere procedure meer kans maken op een verblijfsrecht. De onzekerheid hierover zou bij jongeren zoveel mogelijk weggenomen moeten worden. Ook is het mogelijk dat de verblijfsrechtelijke procedures na elkaar gevoerd kunnen worden (*stapelen*), wat langdurige stress en onzekerheid met zich mee kan brengen. De integrale verblijfsregeling moet als uitgangspunt hebben dat de minderjarigen juist zo snel mogelijk moeten weten waar zij aan toe zijn. Door één integrale procedure te creëren wordt hier een goede stap in gemaakt, maar daarbij moet ook nadrukkelijk aandacht zijn voor de termijnen. Het is nu bijvoorbeeld mogelijk dat kinderen drie jaar in onzekerheid kunnen verblijven zolang de opsporing voortduurt. Dat is voor kinderen, laat staan deze groep, gewoonweg te lang. Natuurlijk is het mogelijk dat deze groep in een eerder stadium al een voortgezet verblijf (niet-tijdelijk humanitair) aanvraagt, maar in de praktijk komt dit eigenlijk niet voor en lijkt dit ook niet kansrijk. Ook krijgt een kind conform de huidige verblijfsregeling mensenhandel pas verblijfsrechtelijke zekerheid wanneer er een veroordeling heeft plaatsgevonden. Dit moment moet naar voren worden gehaald, namelijk op het moment dat de officier van justitie besluit de verdachte te vervolgen.

Datum
17 maart 2016
Ons kenmerk
9790

De Staatssecretaris geeft in zijn brief aan dat hij de aanbeveling inzake de integrale verblijfsregeling niet overneemt en *daarom* ook niet de aanbeveling over het verkorten van termijnen. Dat is opmerkelijk, omdat hij daarna stelt het wel eens te zijn met de gedachtegang en ook wil dat slachtoffers zo spoedig mogelijk moeten weten waar ze aan toe zijn. Deze aanbeveling ziet juist op dit uitgangspunt en geeft handvatten om sneller duidelijkheid te creëren en onzekerheid bij minderjarige slachtoffers weg te nemen, handvatten die ook *los* van het invoeren van een integrale verblijfsregeling leiden tot een betere bescherming van minderjarige slachtoffers.

Kindgericht beschermingssysteem

Ik heb in grote lijnen een voorstel gedaan om te komen tot een kindgericht beschermingssysteem waarin het verhaal van het kind centraal staat. Dit voorstel bestaat uit vijf aanbevelingen waarin niet geplukt kan worden en een totaalpakket betreft. Mijn grootste zorg is dat de Staatssecretaris in zijn reactie aangeeft niet overtuigd te zijn van de meerwaarde van een integrale verblijfsregeling waarin *het verhaal van de jongere* centraal staat, zonder dit voldoende te onderbouwen. Ik heb in deze brief nogmaals meerdere punten aangestipt waaruit dit belang blijkt en deze staan ook verder onderbouwd in mijn AMV-rapport. Ik hoop dat u dit in het algemeen overleg aan de orde wil stellen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a final flourish.

Corinne Dettmeijer-Vermeulen
*Nationaal Rapporteur Mensenhandel en
Seksueel Geweld tegen Kinderen*

Datum
17 maart 2016
Ons kenmerk
9790